

A belső kereslet mérséklődésének következtében lassult a gazdasági növekedés az első negyedévben. A bruttó hazai termék első negyedéves növekedési üteme (2,7%) elmarad mind a tavalyi év azonos időszakában, mind az előző negyedévben mért értéktől, azonban még mindig meghaladja az Európai Unió 1,1%-os ütemét. A felhasználás tekintetében a GDP és a fogyasztás növekedési üteme közötti különbség nem nőtt, de az eltérés változatlanul nagy.

Az egyensúlyi helyzet továbbra is kedvezőtlen, az infláció azonban az első félévben mérséklődött. 2003 első negyedévében megtört a fizetési mérleg korábbi három egymást követő negyedévben tapasztalt gyors deficit-növekedése. Az egyenleg alakulásában alapvetően a reálgazdasági tranzakciók játszanak meghatározó szerepet, amelyek mérlegében csökkent a hiány, az áruforgalom egyenlegének javulásának köszönhetően. A szezonális hatásoktól megtisztított szolgáltatások-egyenleg is javult kismértékben az előző negyedévhez képest. A jövedelmek és a folyó transferek alakulása hosszabb időszakot tekintve kiegyensúlyozott képet mutat.

A külkereskedelemben tovább folytatódik (a januári hónap kivételével) az a 2002 augusztusában elkezdődött tendencia, amely szerint a behozatal változását jelző havi értékindexek magasabbak a kivitelinél. Míg decemberben, februárban és márciusban a kivitel mintegy 5, addig az utóbbi két hónapban már 9-11%-ponttal maradt el a behozattól, melynek következtében április és május hónapban az export-import ollónk jelentősen megnyílt; a kereskedelmi mérlegünk jelentősen romlott. A bruttó ipari termelés növekedési üteme tovább gyorsult, és megfordult az építőipar teljesítményének első négy hónapos csökkenő tendenciája is.

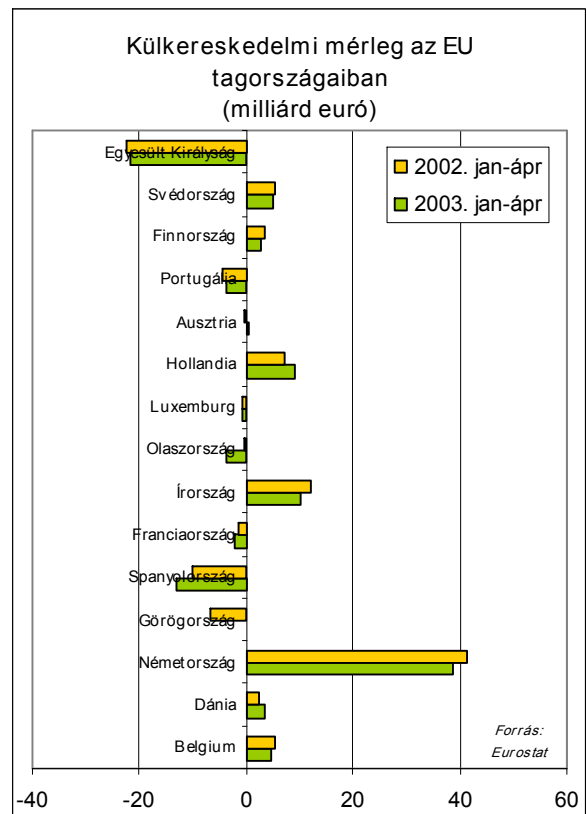
A külkereskedelmi mérleg alakulása az EU tagországaiban

2003 májusában az *eurózónának* a világ többi részével folytatott külkereskedelme 3,7 milliárd euró többletet mutatott, míg egy évvel korábban ez az adat 8,8 milliárd euró volt. 2003 áprilisában 3,5 milliárd, 2002 áprilisában pedig 4,5 milliárd euró szufficitet könyvelhettek el. 2003 májusában a szezonálisan kiigazított adatok alapján az export 3,4, az import 2,1%-kal esett 2003 áprilisához képest.

Az *EU15-ök* külkereskedelmi mérlege 2003 májusában 2,7 milliárd euró hiányt mutatott, szemben az egy évvel korábban mért 2,5 milliárd euró többlettel. Ebben a hónapban - szezonálisan kiigazított adatok alapján - a kivitel 6, a behozatal 0,2%-kal csökkent 2003 áprilisához viszonyítva.

A 2003 január-áprilisi időszakban az EU15-ök térségében nőtt az energiaszektor hiánya (egy év alatt 36,3 milliárd euróról 41,7 milliárd euróra), a gépek és szállítóeszközök ágazat többlete pedig mérséklődött (25,5 milliárd euróról 22,6 milliárdra).

A térség külkereskedelmét tekintve a legnagyobb többletet Németország esetében regisztrálták, (38,5 milliárd euró), amit Írország (10,1 milliárd euró), és Hollandia (8,9 milliárd euró) követ. Az Egyesült Királyságban mérték a legnagyobb hiányt (21,6 milliárd euró), míg Spanyolországban 12,9 milliárd deficitet mérték.

Külkereskedelem

Az év első öt hónapjában a kivitel értéke 3595 milliárd forintot, az importé 4100 milliárd forintot tett ki, ami a kivitelben 4%-os csökkenést, a behozatalban 2%-os növekedést jelent az előző év azonos időszakához képest. A külkereskedelmi mérleg hiánya 505 milliárd forint, amely 218 milliárd forinttal meghaladja a 2002. január-májusban mért értéket.

Kivitelünkben a gépek és szállítóeszközök forgalma 2,5%-kal bővült, ugyanakkor a feldolgozott termékeké – jelentős részben a bázisév első felében lebonyolított nagy értékű videójáték-export kiesése miatt – 14%-kal csökkent. Az élelmiszerek, italok, dohány árucsoport kivitele 8%-os csökkenést mutat.

Behozatalunkban kizárólag a gépek és szállítóeszközök forgalma csökkent, nem egész 1%-kal. Ezen belül a 30%-os részarányt képviselő villamos gépek, készülékek és műszerek, valamint a 9%-os súllyal rendelkező irodagépek és gépi adatfeldolgozó berendezések importja csökkent jelentős mértékben, ugyanakkor a személygépkocsik importértéke harmadával bővült.

Folyó fizetési mérleg

2003. májusban 305 millió euró hiánnyal zárt a folyó fizetési mérleg. A szezonális hatások kiszűrésével számított egyenleg 51 millió euróval kisebb hiányt mutat az előző hónaphoz képest.

Az eredmény alakulásában meghatározó szerepet játszó reálgazdasági tranzakciók mérlegében a javulás ezúttal az idegenforgalmon kívüli szolgáltatásokhoz kapcsolódik, az áruforgalom hiánya ugyanis kismértékben meghaladja az áprilist. A nem adósságeneráló finanszírozás májusban 38 millió euró forrásbeáramlást mutatott, így a folyó fizetési mérleg hiányát továbbra is elsősorban a nettó külföldi adósság növekedése finanszírozza.

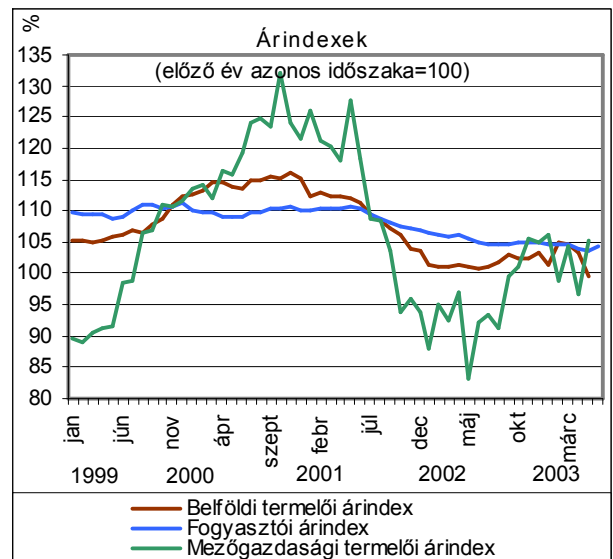
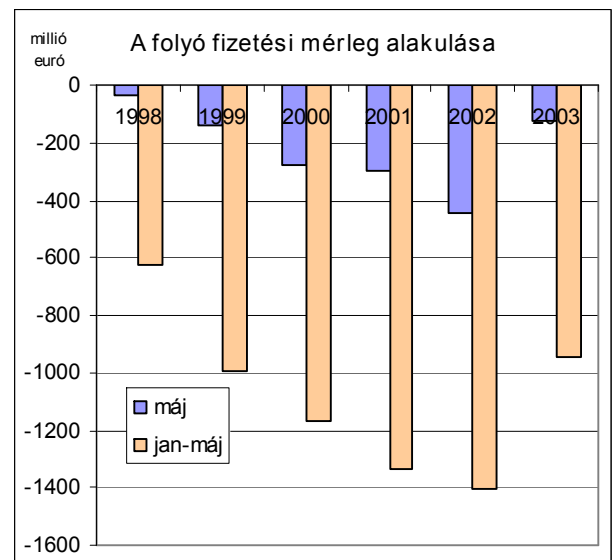
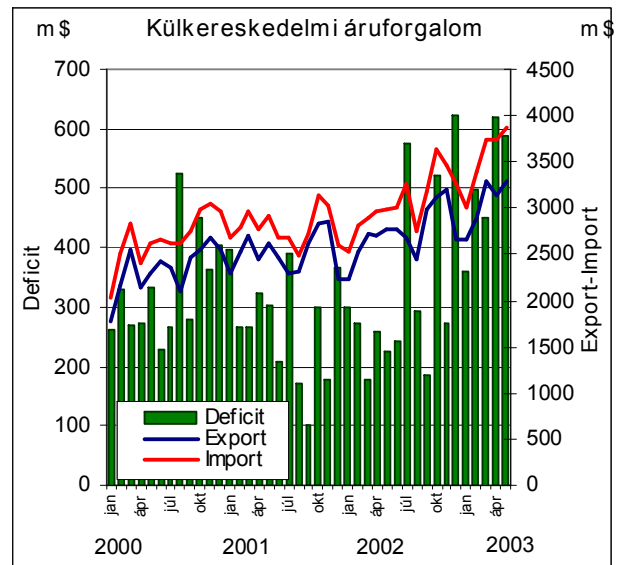
2003 májusban az áruforgalmi deficit 3064 millió euró export és 3438 millió euró import egyenlegeként alakult ki, ami az előző hónapit 17, míg tavaly májusit 310 millió euróval haladja meg.

Árak

Májusban tovább estek az *ipari* árak, így most már egyéves távlatban is termelői árszintcsökkenés figyelhető meg. A 12 hónapra visszatekintő árváltozás az exporttevékenységek esetében 3,1%-os mérséklődést mutat, a belföldi árszint pedig 2,7%-kal volt most magasabb, mint 2002. májusában.

Idén májusban a *mezőgazdasági* termékek termelőiár-színvonala az előző év azonos időszakához képest 5,2%-kal növekedett, míg az első öt hónap alatt mért érték nem tér el a tavaly ilyenkor mértől.

2003. júniusban az egyhavi átlagos *fogyasztóiár*-emelkedés 0,2% volt, a tavalyi bázishoz képest pedig 4,3%-kal növekedtek az árak. Idén az első félévben átlagosan 4,3%-kal voltak magasabbak az árak, mint 2002 azonos időszakában.

Bruttó hazai termék

2003. I. negyedévében az ország bruttó hazai terméke az előző év azonos időszakához képest 2,7%-kal nőtt, ami a szezonális kiigazítás után 0,5%-os bővülést jelent az előző negyedévhez képest.

A mezőgazdaság hozzáadott értéke az előző év I. negyedévéhez viszonyítva 0,9%-kal, az építőipar 8,6%-kal csökkent, az ipar pedig 0,2%-kal nőtt. Az iparon belül a feldolgozóipar teljesítménye 0,5%-kal mérséklődött.

A szolgáltatások ágazat bruttó hozzáadott értéke 4,4%-kal bővült. Ezen belül a kereskedelem és javítás nemzetgazdasági ág teljesítménye 5,9%-kal bővült, a szálláshely-szolgáltatásé 2,6%-kal esett vissza. A szállítás, posta és távközlés nemzetgazdasági ágban 0,4%-os csökkenés, a pénzügyi szolgáltatások és ingatlanügyek ágazataiban együttesen 5,7%-os volumennövekedés következett be. A közigazgatás, oktatás és az egészségügyi szolgáltatások hozzáadott értéke 4,8%-kal emelkedett, az egyéb közösségi és személyi szolgáltatásoké pedig 4,3%-kal lett magasabb 2002 I. negyedévéhez képest.

Ipar

Az ipari termelés az előző év azonos időszakához képest 2003 májusában 3,7%-kal, az év első öt hónapjában pedig 4,7%-kal emelkedett.

Az év első öt hónapjában az ipari *export* 8,3%-kal haladta meg az előző év azonos időszakát. Ezen belül az ipari vámszabad területeken működő szervezeteknél (melyek a kivétel 57,4%-át adják), 24,1%-os emelkedés figyelhető meg. Az ipar január-májusi havi *belföldi* értékesítése 0,5%-kal volt magasabb, mint 2002 első öt hónapjában.

2003 májusában a feldolgozóipari termelés 3,8%-kal, a villamosenergia-, gáz-, gőz- és vízellátás teljesítménye pedig 1,8%-kal haladta meg a tavalyi bázis szintjét.

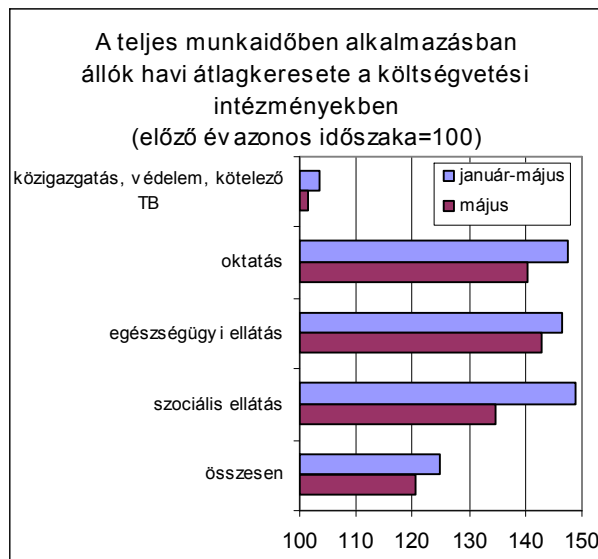
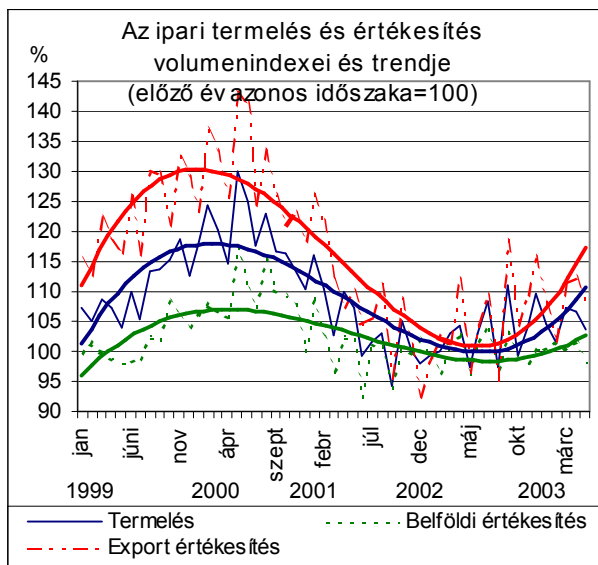
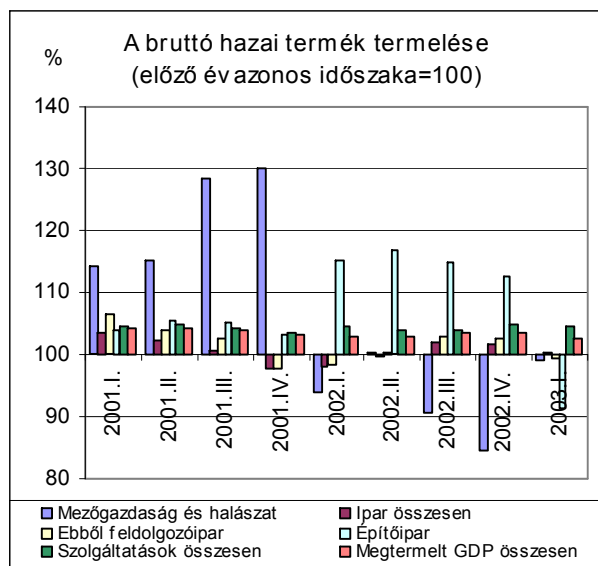
Magyarország területi egységei közül az ipari termelés az első öt hónap alatt a Nyugat-Dunántúlon, és Közép-Magyarországon bővült jelentősen (9,3, 8,8%). Csökkenést ebben az időszakban Észak-Magyarországon, Dél-Alföldön és Dél-Dunántúlon regisztráltak (1, 1,1, 3,7%)

Keresetek

A bruttó átlagkereset 14,3%-kal, a nettó 18,1%-kal, a reálkereset 13,2%-kal nőtt az év első öt hónapjában az egy évvel korábbihoz képest.

A *versenyszférában* dolgozók átlagosan 120 900 forintot, ezen belül a fizikaiak 85 600, a szellemiek 191 200 forintot kerestek a vizsgált időszakban. A *költségvetési szerveknél* alkalmazásban állók átlagosan 150 300 forintot kerestek, 99 000 forintot a fizikai foglalkozásúak, 171 300 forintot a szellemi foglalkozásúak.

A legjobban fizető ágazat a pénzügyi tevékenység volt, 257 800 forintos bruttó átlagkeresettel.

Államháztartás

Az államháztartás – helyi önkormányzatok nélküli – hiánya június végéig 601,1 milliárd forintot ért el, amely az éves előirányzat 72,2%-át teszi ki. Az államháztartás bevételei június végéig az előirányzat 48,1%-ára teljesültek, a jóváhagyott kiadásokból pedig 50,5% került elköltsékre.

Júniusban az államháztartáson belül a központi költségvetés egyenlege 205,7 milliárd forintos hiánnyal, a társadalombiztosítás pénzügyi alapjainak egyenlege pedig 11,5 milliárd forintos többlettel zárt. Az elkülönített állami pénzalapok egyenlege 1,8 milliárd forintos szufficitet mutat. Összességében az államháztartás júniusi egyenlege 192,4 milliárd forintos hiánnyal zárt.

Gazdasági szervezetek

2003. június 30-án 939 ezer gazdasági szervezet, ezen belül 853 ezer vállalkozás működött Magyarországon. Az egy évvel korábbi helyzethez képest a vállalkozások számában bekövetkezett mintegy 26 ezres növekedés a betéti és korlátozott felelősségű társaságok létszámemelkedésének tudható be. Csaknem megállt az egyéni vállalkozások számának emelkedése, így arányuk folyamatosan csökken: jelenleg a vállalkozások 54%-a működik ilyen formában (1997-ben ez az arány még 66% volt). Nem változott azonban a tevékenység szerinti szerkezet: továbbra is az ingatlanügyletek, gazdasági szolgáltatás nemzetgazdasági ágban tevékenykedett a vállalkozások csaknem harmada, további ötöde pedig a kereskedelemben. 10-10%-os súlya van az iparnak és az építőiparnak.

Háztartások nettó finanszírozási képessége

A háztartások nettó pénzügyi vagyona az első negyedév végére 98,1 milliárd forinttal, 10433,3 milliárdra emelkedett 2002 végéhez képest. Az év első három hónapjában a lakosság követelései 293,4 milliárd forinttal, míg adósságuk 195,3 milliárddal bővült, aminek köszönhetően bruttó pénzügyi vagyonuk ez idő alatt 12 236 milliárd forintról 12 529 milliárdra, tartozásuk 1900 milliárdról 2096 milliárdra nőtt.

A háztartások nettó pénzügyi vagyona tovább gyarapodott, ám a növekedési ütem elmarad az előző év növekedési tendenciájától: 2001 első negyedében a nettó pénzügyi vagyon 196,6 milliárd forinttal növekedett. A háttérben a lakosság eladósodottságának meglódulása húzódik meg, ugyanis, míg a követelések hasonló mértékben nőttek, addig a tartozások mindössze 92,4 milliárddal bővültek. A tendencia elsősorban az ingatlanhitelek számlájára írható.

Publikáció esetén kérjük, hogy elemzésünkre az alábbiak szerint hivatkozzon: Gazdasági Havi Tájékoztató, 2003/Július, MKIK GVI, Budapest.

